

قودص دیحوت ۵.

(۱۴۰۲/۰۸/۱۰)

۱۴۰۲ ن آب آ ۱۷، ه بن ش راه چ - (۱۴۰۲-۱۴۰۳) ی لی صحت لاس

- (ه دی کچ) رات فگشی پ
- ی ف ددعلا ةئجت ب ضعب تی ملو ، ه تاذ ی ف تواف تی مل ی ذلا وه لب «یهرقف حرش ی ه مادا»
«ه لام ک»
  - یراب لام ک رد ددع ی فن س پس ، لاعتم دن وادخ یراب لام ک تابثا و صقن ی فن
تطاسب تابثا و یلاع
  - دوشی من هی زجت ددع دن نام و تاذ ؛ «ددعلا ةئجت» یلوعفم یانعم
  - دوشی من عقاو ددع دودعم و تاذ ؛ «ددعلا ةئجت» یلعاف یانعم
- نیع رد ، وازا ءاشا تقرافم رد یلماع ، لاعتم دن وادخ تاذ ندوب ینعم لادحا و تطاسب
ءاشا رب واهطاح
  - «اه ی نوکی» و «اهنم نکمت» ؛ هخسن توافت (فلا)
  - تنسلها رد همسجم رکف یفان «عجرامملا یلع ال اهنم نکمت» (ب)
  - رکبوبا و (مالسلا هیلع) نی نمؤملاریما اب قی لثاج یهرطانم زاناملس ثیدح (ج)
  - تاذ تطاسب یهمزال ، تافص اب تاذ تی نیع مدع و تاذ اب تافص تی نیع (د)
  - دن وادخ تاذ ندوب قباس اب یهلا تاذ زانمال سفن تی قوبسم یهمزال مدع (ه)
رمانال سفن زانلاعتم
  - هب لاعتم دن وادخ فاصتایفان ، لاعتم دن وادخ زانطبرلا یعیبط تی قوبسم (ز)
ندوب قباس
  - فیصوت ؛ اهنآ یهلیسو هب لاعتم دن وادخ فیصوت و تاملک زاهیبشت یفن (ح)
یراشا

(هدي کچ) رات فگ ش ی پ

«هلامك ي ف ددعلا ةئزجتب ضعبت ي ملو ، هتاذ ي ف توافتي مل يذلا وه لب» رقف حرش مادا

تابثا و لاعت يراب لامك رد ددع ي فن س پس و لاعت م دنواخ يارب لامك تابثا و صقن ي فن ، لاعت م دنواخ تاذ ندوب ين عمل ا دحا و تطاسب ؛ هي زجت ي لوعفم و لعا ف ي انعم ني ي بت ؛ تطاسب هلا تاذ زا رمالا سفن تي قوبسم مزال م مدع ؛ ايشا هب وا طاحا ني ع رد وا ز ايشا ت قرافم رد ي لماع يناعم كرد و «تجزامم مدع» يناعم رد تقد موزل ؛ رمالا سفن زا لاعت م دنواخ تاذ ندوب قباس اب تجزامم .

وه لب «ى هرقف ح رش ى هم ادا
، ه تا ذ ي ف ت و ا ف ت ي م ل ي ذ لا
د د ع ل ا ة ئ ز ج ت ب ض ع ب ت ي م ل و
» ه ل ا م ك ي ف

«هلامك ي ف ددعلا ةئزجتب ضعبت ي ملو ، هتاذ ي ف توافتي مل يذلا وه لب» يهرقف حرش يهامدا

لامك تابثا و صقن ي فن سپس ، لاعتم دنو ادخ يارب يراب لامك رد ددع ي فن تطاسب تابثا و يلاع

يهبطخ نيا رد مالسلالاهي لع اماما هك ياهلمج هس - ود نيا رد ، مي دوب موس و داتفه يهحفص حرش رد
:دندومرف هكرابم

، هلامك ي ف ددعلا ةئزجتب ضعبت ي ملو ، هتاذ ي ف توافتي مل يذلا وه لب»
[1] «عزامملا يلع ال اهنم نكمتو ، نكامال فالتخا يلع ال اياشأل قراف

ياهثحب مه هتشذك يهسلج رد ، تسا بوخي وغل ياهثحب يلو ، ديشك لوط يرادقم يوغل ياهثحب
دمآ شپ يرگي

اجنيا رد نآ مسا ، تسا ةليسولا ةبطخ ، متفه و تسبي شيدح ، موس و داتفه يهحفص رد ثحب
هدمآ ةليسولا ةبطخ اونوعه ، لوقعال فحت و فيرش يفاك رد يرگي دياهاج رد اما ، تسا هدمان
، هلاوهي لعلالاي لص ادخ ربمايپ تداهش و هفيقس يايضق زا دعب زور تفه يهلصاف اب ، تسا
دندناوخ اربطخ نيا و دندمآ مالسلالاهي لع ترضح

نيب فاكش ، دنيوگيم «نيعبصالا نيب دغب» ار «تافو» ، تسا لعافت باب زا ، «توافت» يهملك
ديناوتيم ، تسا هتشذك هلصاف تشگنا ود نايم لاعتم يادخ نوچ ، دنيوگيم توف ، ار تشگنا ود
رد رگا ، دينك رود مه زا مه اب ار ود ره ديناوتيم ، ديدب دغب نآ زا ار يرگي و ديريگب تابثا ار يكي
داهش تسا ، هفيرش يهي آرد ؛ تشاد مه يصاخ يناعم «توافت» ، دنوشيم رود مه اب ود ره ، «توافت»

مدرک ضرع ، [2] «رؤطف° نم° ي° ر° ل° ر° ص° ب° ل° ع° ر° ا° ف° ت° و° ا° ف° ت° ن° م° ن° م° ح° ر° ل° ا° ق° ل° خ° ي° ف° ا° ي° ر° ت° ا° م°» :مي درک
ءيش دوخ نوردن زا هك يفاكش الاح ، تسا «فاكش» اهنآ زا يكي هك دراد يددعتم يناعم «رؤطف»
و هشي لثم ؛ ديايپ ينوريپ ءيش زا هك تسا يفاكش اي ، دوشيمنت فاكش هك ديايپ ينوريپ
يناعم ، دراد هك يفاطل اب اهنيا يهه ، دفاكش يم ار يتخرد يه ندب و ديايم ينوريپ زا هك يربت
دنديم ةدارال لمحتم ، دحاو مالک کي زا ار يفلتخم

مه رس تشپ ار هلمج ود مالسلالهیلع ماما، تسا فاکش و روطف یانعمهب «توافت» رگا اجنیا رد مل یذلا وه لب: تسین لاعتم دنوادخ تاذ رد صقن و ألخ مقر چه دنیوگب، دناهوخیم لوا. دناه دروا فاکش، دوب ألخ وا تاذ رد، دوب توافت رگا. دوب «روطف»، دوب توافت رگا هک «هتاذ یف توافتی و ألخ، صقن ینزوس رس لاعتم یادخ؛ «هتاذ یف توافتی مل» سپ. تشاد دوبمک، دوبن ألم، دوب وا رد یصقن آلصا و تسا لامک اپ و رس هک الاح. تسین روصتم، وا رد، ألم دوبن و درادن دوبمک توافتی مل یذلا وه لب: تسا تروص هچ هب وا لامک نیا هک دندهیم حیضوت مودی هلمج، تسین مل» هک یقلطم لامک ینعی «هلامک یف»؛ «هلامک یف ددعلا ةئزجتب ضعبتی ملو، هتاذ یف دوشیم لامک اپ و رس سپ، تسین وا تاذ رد یدوبمک و فاکش و ألخ چه نوچ. «هتاذ یف توافتی رد. «هلامک یف ددعلا ةئزجتب ضعبتی مل و»، تسه وا یارب لامک اپ و رس نیا هک یلاحنیرد اما طیسب یلامک ینعی. دندهیم حیضوت دراد مودی هلمج، تسا هوب نآ دهم لوا یهلمج هک یلامک نیا. تسا «ددعلا ةئزجتب ضعبتم» هک یلامک هن. تسا.

تسبسانم ات ماهتشاذگ ار «ددع»، «ضعب»، «عزج» تاملک هک ماهتشاذگ اجنیا رد ار تغل یاهباتک نم میورب ولج ار هلمج دوخّال عف الاح یلو. تسا ینآرق تاغل اهنآ یهمه. تسا یبوخ تاغل. میناوخب، دش دیامرفب، دسریم ناتن هذ هب هچ ره مه امش، میوگیم ار تسه نم رصاق نهذ رد هک هچنآ

هبشلا نم اهانتم یف هتاذ لیختت نأ نع لوقعلا بحج و: دوب تروص نیا هب تالمج نیا زا لب بق رد تیفیکی ینعی؛ تسا تیفیکی هب طوبرم «هبش» هک دیآیم تروص نیا هب، نهذ هب؛ «لکشلاو فیکی و مک. تسا عنتمم دنوادخ دروم ردّراق لصتم مک ینعی «لکش». تسا عنتمم لاعتم یادخ دروم مه اجنیا رد. تسا هلصتم تایمک رد لکش. تسا تایفیکی رد تهابش. درادن هار، لاعتم دنوادخ تاذ رد. تسا لصفنم مک ددع. دیآیمن مه لصفنم مک و تالمک رد؛ «هلامک یف ددعلا ةئزجت»: دنیامرفیم نیا رد مالسلالهیلع ترضح ار - لصفنم مک زا و لصتم مک زا و فیکی زا - تالوقم نیا عاونا مامت تابثا. دش لصاح «توافتی مل» زا «هلامک» نیاربانب. دناه درک یفن لاعتم دنوادخ تاذ زا، ترابع لاعتم دنوادخ تاذ رد یصقن چه دندهیم ناشن هک دمآ تسد هب «توافتی مل» زا هک مه یلامک نیا یدح؛ تسا طیسب لامک اما، تسا لامک. تسا «ددعلا ةئزجتب ضعبتی مل» مه و لامک نیا، تسین ترضح لمج گنج هحبوبح رد. «ةریثک یناعمب تسیل»: میدناوخی بارعا تیاور رد. تسا ینعملا انّبر کلدک مهو ال و لقع ال و دوجو یف مسقنی ال ؤنأ هب ینیعی، ینعملا یدحأ لجوزع ؤنأ: دندومرف

طیسب و لامک هک تسا تروص نیا هب رگا. دندومرف هژاو هس مالسلالهیلع ترضح. [3] «لجوزع ینیکن انعم روطچ ار «ددعلا ةئزجت»، تسا ینعملا یدح و تسا

[1]. ۷۳ ص ۱، ج ۱، دیحوتل، قودص خیش.

[2]. ۳ یه یآ، کل م.

[3]. ۸۵ ص ۱، ج ۱، دیحوتل، قودص خیش.

«هلامك ي ف ددعلا ةئزجت ب ضعبتي ملو ، هتاذ ي ف توافتي مل يذلا وه لب» يهرقف حرش يهامادا

ةئزجت» ي لوعفم يانعم

ددع دننام و تاذ ؛«ددعلا

دوش ي من هي زجت

ينبم ردصم :ميراد روج ود ردصم .تسا ليعفت باب ردصم «ةئزجت» .«ددعلا ةئزجت ب ضعبتي مل و» نهذ هب اجني رد تسا مولعم ،ار ورمع ديز لتق :ديي وگيم يهاگ .لوعفم لل ينبم ردصم و لعافلل ،دوب عيجف يلىخ ديز لتق :ديي وگيم يتق و اما .ار ورمع ديز نتشك ؛ديي من لوعفم لل ردصم يسك يلىخ و اندش هتشك ينعي :ديي وگيم هكلب .دوب عيجف يلىخ و انتشك ينعي ديي وگيم من اجني لوعفم نأ يارب ردصم نيا نوچ .دوشيم هفاضا لعاف بيان اب لوعفم لل ينبم ردصم .دوب عيجف ديز نتشك هن .ديز ندش هتشك ينعي ،ديز لتق .مينكي مناع ندش هتشك هب .تسا هدش ينبم

وحن هب «هلامك ضعبتي مل» ؟ددع ندش يزجت مناع «ددعلا ةئزجت» .تسه لامتحا ود «ةئزجت» رد يتق و آلثم .دراد دودعم ددع .دنكي هي زجت ددع نوچ ؛تسا لعافلل ينبم ردصم اي .ددع ندش يزجت و راهچ و هس و ود و كي ديي وگيم و ديي وگيم .تسا دودعم بيس :ديي وگيم ،تسه بيس جنپ اجني رد اهبيس و دودعم يزيچ هچ .ميراد دودعم كي و ميراد ددع كي ام .درامشيم ار دودعم .تسا ندرمش ،دع .جنپ ددع زا راک ود سپ .درک ار راک نيا ددع ؛ادج تروص هب يلو ،داد رارق يکلس كي رد ار اهنأ ؟درک يزجت مناع :ديي وگيم هفسلف رد .دنيک ليلحت ار وا موهفم ديناوتيم .تسا حرطم راک ود نأ رد ينعي .ديي ام ،دراد اناج رگا هسأرب عون ،بُخ .تسا عون كي راهچ .تسا عون كي ،جنپ ينعي .«هسأرب عون ددع لک» اناج شتي عون ماقم رد تسين نکمم ،عون كي ناو نع هب ددع كي ينعي ؛دن تسه يلىلحت نأ اناج .دوشيم يلقع نأ ليلحت ،دنيک ليلحت ،عون كي ناو نع هب ار جنپ امش رگا اذل و دشاب هتشاد يچراخ رب هک تسا يلىلحت نيا .دوشيم كي جنپ عامتجا .دوريم ليلحت كي ات جنپ هب ،جنپ :ديي وگيم نيا - ددع ندش يزجت وحن هب - ميرىگب لوعفم لل ينبم ار «ةئزجت» رگا اذل و تسا هدش دراو جنپ رگا .دربي ليلحت دجاو جنپ هب ار جنپ ددع دننام يعون كي لقع .يلىلحت ضاعبا ،دوشيم «ضاعبا» ينبم ردصم نيمه ائادتببا دياش .دوشيم ددع ندش يزجت مناع ،دشاب لوعفم لل ينبم «ةئزجت» .تسا لعافلل ينبم ردصم هک دشاب نيا زاي قدا يانعم كي دياش اما .دياي نهذ هب لوعفم لل

«هل امك في ددعلا ةئزجتب ضعبتى ملو ، هتاذ في توافتي مل يذلا وه لب» يهرقف حرش يهامدا

ةئزجت» ىلعاف ىانعم

عقاو ددع دودعم وا تاذ ؛«ددعلا

دوشى من

هب ،چنپ الثم هكنيا هن .دنكب يزجت م ودهدب هيزجت و دىاب ددع هك يروط نآ ىنعى «ددعلا ةئزجت» نآ ؟دنكىم هيزجت ىنامز هچ ،ددع .دشاب هتشاد دودعم و دىاب چنپ هكلب .دوش يزجت م كى ات چنپ ،چنپ ،دشاب كى امش دودعم رگا .دىرامشىم چنپ اب ار دودعم نآ هك دراد دودعم ،چنپ ددع هك ىتقو ار تردق نيا ددع ،تسا يزجت م و قرفت م ،تتشتم امش دودعم ىتقو .دنك هيزجت ار نآ درادن تردق [نايم توافت رد] قىقحتلا رد [ىوفطصم يهالغ] هتبل .دراشب ار نآ و دىاب هك دنكىم ادپ مْهَاصْحْ أَذَقْلَ .منكىم ضرع ،دش تصرف رگا .دناه دومرف ار يبوخ بلاطم ،«باسح» و «دع» ،«ءاصح»

ىانعم هب مه «باسح» .تسا شرامش ىانعم هب «ءاصح» .تسا هزىرگنس «ىصح» ،[1] «آذع مْهَاصْحْ» و «ضعب» هكنيا امك .دنراد ىفىرط ياهقرف ؟تسىچ اهنيا قرف .تسا ندرمش مه «دع» .تسا شرامش هب ار اهنيا ياهقرف ،هيلع ؤللل ناوضر يوفطصم ياقآ موحرم .دنتسه روطنيا «درف» و «ءزج» رمع كى هك ىققح ؛تسا رفن كى نهذ ساسا رب [توافت رادقم نيا] هتبل .دناه درك نايب ىياهوحن امش رضح نالا هك مه ياهبلط نم لثم .تسا هتشاذگ ياج رب دوخ زا ار ىثارت و تسا هدىشك تمحز هك ىتمحز ىملع ره ،لاح يآ ىلع ؛منكىم ضرع ار مدوخ .متسندان ردق ،منكىم ىبدا ىب و متسه ،مىربن نآ زا ىمسا و مىنكن هعجارم ام ىتقو .دندان اب ار نآ ردق نارگى دىاب ،تساوا شثارت ،دشكىم ار ناشدوخ تمحز اهنآ الا و دشب ركف هب نارگى هك تسا نيا هب ،اهنيا ىايح .دنامىم روطنىمه .دناه دىشك .

نم درف .بتاك ناسنالا ضعب ،تسا ناسنالا درف .«درف» و «ءزج» ،«ضعب» ،«دع» ،«باسح» ،«ءاصح» .تسا من هج يارب .[2] «مُؤَسِّقُمُ ءُؤُجُمُ هُنْمِ بَابِلْ لِّلْ بَأْوَبِ أَقْعَبَسِ آةَلْ» .بتاك ناسنالا

هيلع ترضح ؟دوشىم هچ شىانعم ،مىرىگب لعافلل ىن بم ار «ددعلا ةئزجت» رگا اجنيا رد ،بُخ ىلىلحت يازجا لاعتم يادخ ،تسا شدوخ رد يزجت لباق ددع نوچ دنىوگب افرص دنه اوخىم مالسلا «هتاذ ىف توافتى مل» :دناه دومرف نوچ اجنيا رد اما ،درادن ىلكشم و تسا تسرد ولو ،فرح نيا .درادن ىلامك .دراد ىلامك وا ،ىصقن ره دادعت هب هك دشىم نيا مهوت ،دراد لامك اپ و رس و درادن صقن ىنعى ،لبق يهلمچ اب ام :دنايمرفىم مالسلا هيلع ترضح .تسا صياقن نآ عفر زا ،دراد لاعتم يادخ هك هك مىرادن دودعم ،لاعتم دنوادخ تالامك رد ىنعى «ددعلا ةئزجتب ضعبتى مل» اما مىدروا ار تالامك اما ،مىراد ار هم .مىرامش ب ددع اب دودعم ناوئع هب ار اهنيا مىنك عورش هك ؛تاىح ،تردق ،ملع مىوگب «ىنعى مل اىدح» ،هريثكلل ىناعمب تسىل» ىنعى .مىرادن دودعم وا لامك رد

اجنيا رد ،تسا لعافلل ىن بم هك ىردصم يارب مه ىفىرط ىانعم كى ،دشاب تروص نيا هب رگا ،بُخ .ار وا لامك ،ددع ندرك يزجت .تسا روصتم

---

[1]. ۹۴ یه ی، م ی ر م.

[2]. ۴۴ یه ی، آ ج ح.

ندوب ی ن ع م ل ا ی د ح ا و ت ط اس ب
ر د ی ل م ا ع ، ل ا ع ت م د ن و ا د خ ت ا ذ
ن ی ع ر د ، و ا ز ا ع ا ی ش ا ت ق ر ا ف م
ع ا ی ش ا ر ب و ا ی ه ط ا ح ا

رب وایه طاح نیع رد ، وای شا ت قرافم رد یلماع ، لاعتم دنوادخ تاذ ندوب ینعمللّ یدحا و تطاسب
ءای شا

نکمت» ؛ هخسن توافت (فلأ «اهیف نوکی» و «اهنم

مزال دنه اوخی مالسلال هیلع ترضح ایوگ ، دمآ هلمج ود نیارد رد هک یمهم بلطم نیلابل بند هب الاح
ات میوگب امش رضحم لامتحا تروص هب هک تسارطاخ نیاهب ، میوگی «ایوگ» هکنیا . دننک یریگ
مالسلال هیلع ترضح یتقو . ریخ ای مینکیم ادیپ [نآ دییات یارب] راهظتساراه طاش مینیبب
واتاذ رد یصقن مقرچیه ، تسین واتاذ رد مک و فیک ، درادعانتما لکش و هبش زواتاذ : دندومرف
؛ درادن انعم و اردمه لصفنم مک سپ ، تسین لصفنم مک هب دودعم ، دراد هک مه یتالامک ، تسین
یه مزال ، دشاب طیسب تروص نیاهب یتاذ یتقو ، بُخ . تساطیسب . تسالعمللّ یدحا ؛ هج وچیه هب
یلع ال اهنم نکمتو ، نکمالال فالتخا یلع ال ءایشأل قراف : تساراه نیاشاه مزال ؟ تسیچ نآ
همه زاهک تساراه رب عرفتمأللصا ، دراد ار یتطاسب نییچ نیالاعتم یادخ تاذ نوچ ینعی . «عزاممال
؛ نکمالال فالتخا یلع ال» . دورب اهنامسآ هب هک انعم نیاهب هن ، تسادج هکنیا اما . تسادج زیچ
تقرافم ، هدش ادج زیچ همه زاش تطاسب نیابیلو ، تسایرگید ناکم رد لاعتم یادخ هکنیا هن
ناکما ، دش تقرافم یتقو ، بُخ . «قراف» لوا . تساطاسب نیاه مزال ، تقرافم سپ ، بُخ . تساهدک
و« لوقعلا فحت و یفاک رد . «عزاممال یلع ال اهنم نکمت» ؛ ؟ تسیچ سپ ، بُخ . درادن اهنآ زایادج
زاهجرد نیدنچ ، رببعت رطن زاهندومرف قودص موحرم هکی «نکمت» نیابیلو . دراد «اهیف نوکی
یانعم لصال . تساناکم باب یه عواطم و لعفت ، نکمت ؛ «اهنم نکمت» . تسافطلا «نوکی» رببعت
ییاج کی رد ندیزگ یاج یانعم هب ، نکمتأللعف . شدوخ یاج اهثحب نآ . تساتعسو وحن کی ، ناکم
ردآلاماک ینعی . تساهدیسر نکمت و نیکمت ماقم هب ؛ تسانکمتم تفص نیارد : دنیوگی . تسا
دریگب اج ، نآ

هذه یفَتنکمت» : دنیوگیمن ، دیوش در نآ زاده اوخب و دیسرب ؛ دشاب یروبع یه ناخ کی رگاأللثم
دیشاب اجنآ رد مئاد دیه اوخی . دینک یگدنز دیه اوخی هک تساییاج رد نکمت هکلب . «رادلا
دنوناکم ، دوشیم دنمناکم . دنیزگیم رب شدوخ یارب ، ناکم ناوئعهب ار اجنیا ینعی ؛ «نکمت»
دوشیم یماع یانعم «نوکی» . دشاب «نوکی» هک تساراه فطلا ، «نکمت» نیامنمگ هب . دوشیم

رب وایه طاحا نی ع رد ، وای شا ت قرافم رد یلماع ، لاعتم دنوادخ تاذ ندوب ینعم لای دحا و تطاسب
ءای شا

یلع ال اهنم نکمت» (ب)
همسجم رکف یفان «ةجزامم لا
تنسلها رد

رب وایه طاح نیع رد ، وای شا ت قرافم رد یلماع ، لاعتم دنواځ تاځ ندوب ینعم لای دح و تطاسب
ءای شا

یهرظانم زا ناملس شیدح (ج) نینمؤملاریما اب قیلثاج رکبوبا و (مالسالا هیلع)

ام یثا «شیدح ای ؛دنداد همسجم و لببح نب دمحا لثم هک تسا اهلمج نآ زا ،یدعب یهلمج نیا ،بُخ
یلع امام باتک ،فَنصم نیلوا .تسا ناملس باتک ،مالسا رد فَنصم نیمود .»مالسالا یف فنص
شیدح .تسا قیلثاج شیدح ،ناملس باتک .تسا ناملس باتک ،فَنصم نیمود و تسا مالسلالهیلع
ار نآ مامت ،بولقلا داشرا رد یملید موحرم .تسا هدوب یفورعم رایسب شیدح نیثدحم نیب ،قیلثاج
تسا جاجتحا و فحت لثم .دزادنایم ار اهدنس ،بولقلا داشرا نوچ .دناهتخادنا ار دنس اما دناهروآ
،دنروایب ار اهدنس رگا دندییم هک تسا هدوب فورعم یردق هب تایاور نیا هک تسا هدوب ینامز
موحرم یلو .دناهروایب ار دنس ،بولقلا داشرا رد اذل .دنتخادنایم ار اهدنس اذل ،دوشیم میجح باتک
و دناهدرک لقن ار قیلثاج شیدح نیا زا یددعتم تاعطق ،ناشیاهباتک ریاس و دیحوت نیمه رد ،قودص
یارب ،قودص موحرم دوخ ینعی .دنکیم قرف ناشیاهدنس ،دناهروآ هکیتاعطق نیا هک تسا نیا بلج
هک تسا یگبلط بوخ راک کی ،نیا .دناهتشاد دنس نیدنچ .دناهتشاد قیرط نیدنچ ،قیلثاج شیدح
،ام نامز رد هنافساتم .دوش یدنبهتسد قیلثاج شیدح نیا قیرط ،نیریاس و قودص موحرم یاهلقن زا
،دیحوت رد ،قودص موحرم طقف .تسین یرگیدیاج رد ،بولقلا داشرا زا ریغهب همامتب قیلثاج شیدح
هنافساتم .«ئوبنللا باتک یف همامتب هتجرخا» ار قیلثاج لصفم شیدح نیا هک دناهدرک هراشا
... و برغ فرط رد دنداد ربخ .دوش ادیپ اسب هچ .تسین اهتسد رد ،قودص موحرم یهوبنللا باتک
.دناهید مه اخیرب .تسه هدش تسرهف یطخ باتک ،نیمزریز فقس ات هک تسه اهنیمزریز زا یخرب
.دیایب ییاهزیچ ،تافنصم خنس نیا زا هک دوشیم ادیپ دیما یلیخ ،دوشیم لقن هک اهنیا

دنتفگ کوبت رد ؛دوب کوبت زا دعب ؛دوب تروص نیا هب شیدح لوا ؟دوب هچ قیلثاج شیدح یادتب
نآ رد .دندمآ نوریب هندیما ترضح و ؤرسالا شیج ،دربب نیب زا ار مالسا و دنک هلمح دهاوخم مور
نم نوره ؤلزنمب یَنم تنّا ؛دنتشاذگ اج هندیما رد ار مالسلالهیلع نینمؤملاریما مهم یه یضق
و هیلع ؤلللا یَلص هَللا لوسر رضحم .دننک هیرگ دنتساوخم مالسالا هیلع ترضح ایوگ ؛«یسوم
نانز و اهچب اب هندیما رد نم !؟نایبصل و ءاسنللا عم ینکرتتا !هَللا لوسر ای :دندرک ضرع هَلآ
هَللا یَلص هَللا لوسر اب ،دوب کوبت یهوزغ هک ؤرسالا شیج رد هندیما یهدرم مامت ینعی !؟منامب
هنیم رد اهنت ،دندوب مالسلالهیلع نینمؤملاریما هک ناشرکشل ریما لوا .دندش چراخ هَلآ و هیلع
اهچب اب هلب ؛«!؟یضررت ام أ» :دنتفگ ار یاهلمج ناشیا هب ،هَلآوهیلع ؤلللا یَلص ترضح .دندنام
نیا زا دیوگیم لببح نب دمحا .«!؟یسوم نم نوره ؤلزنمب ینم نوکت نأ یضررت امأ» اما ینامیم
«دولجلا هنم رعشقت» ،شیدح

.دندوب هدمایَنالصا ای دندوب هتفر و دندوب هدمآ ای اهیماور ،دنتفر کوبت یهوزغ هب یتقو ،هصالخ
ای - تسا کیلوتاک نامه ،قیلثاج - ار پاپ ام دوب هتفگ ؛دوب هدرک یرکف نینچ مور رصیق
دص هورگ کی .رگیدی شیشک دص اب ؛میروآیم ،دوب لاؤس و ثحب و رکف لها هک ار ناشنیرتگربزب

گنج هکنیا زا لبق ات دندش دراو. دندم آهنی دم هب مور زا. نامز نآ رد مه نآ. تسا هدوبن مک هرفن یلّص ادخ ربمایپ تدهاش یه یضق، دندش دراو ی تقو. تسیچ ربمایپ نیا لیلد دندنیبب، دندنک نی مه نم روظنم. دوب هتسشن، ترضح نآ یاج هب دجسم رد رکبوبا و دوب هدمآ شیپ هلاآ و هیلع ٲلل وایا هباوج مه قی لثاج. دادیم باوج مه وا، بُخ. دندرک، دندرک لاؤس هب غورش رکبوبا زا. تسا هملک کی اهنیا ربمایپ: تفگ و درک ور شهارمه شیشک دص نیا هب، لاؤس دنچ زا دعب و درکیم هرخسم یروف ار؟! تسا هداد یم باوج تروص نی مه هب مه

یهناخ برد هب یتحاران اب. دیزرلیم نم ندب لصافم: دنیوگیم. دینیبب ار ناملس بانج ترابع ای: «هلآوه یلع ٲلل لایّ لص دمحم نید کردا»: متفگ و مدیود مالسلال هیلع نینمؤملاریما تاللاؤس زا یکی. دندنکیم هرخسم ار ام دندرک اهنیا. تسا ربخ هچ دجسم رد نیبب ایب! نینمؤملاریما عبس قوف: تفگ مه وا؟ تسا اچک ادخ: «یلاعت ٲلل نیا». دوب شلاوس نیلوا مرظن هب: دوب نیا وا ردّال عف سب، تسا نامسآ تفه الاب هک ییادخ: «ضرالایف سیلف»: تفگ یروف مه وا. تاوامس دوش هچّ ادعب الاح، میتسه تحار وا تسد زال عف اذل. تسین نیمز

هک یاهقح و هحیحص دئاقع زا یکی: دنیوگیم اهنآ. دنتسه هجاوم نآ اب اهیفللس ک تسا یزیچ نامه مان هب دندهیم یبتک جاجح هب جح رد. تسا نی مه، دشاب دقتعم نآ هب ناملسم کی دیابّام تح. تسالاب دنوادخ هک دیوگب دیابّام تح. تسا «ولعلال تهج تابثا» اهنآ زا یکی. هحیحصلال ٲدیقلعلا ٲقدانزلال یلع دللا» مان هب دراد یباتک لببح نب دمحا. دینک تبات وایارب ارّولع تاهج دیاب هنوگنیا یزوجنبا جرفلاوبا لثم. تسین دمحا یارب نیا: دنیوگیم هلبانح زا یضعب. «ٲی مه جلاو وایارب هک دندرک لوبق اهللببح ریاس و هیمیتنبا. تساللببح نب دمحا یارب هکیلاحرد. دیوگیم

هک دوشیم هدافتسا [1] «یوتسا شّرعلال یلّع نّمحّرلا» یه یآ زا دیوگیم: تسا اچنیا مروطنم. تسال نیمز هب روطچ الاح، بُخ. تسال نیمز رد ادخ هک دیوگن رگید سب، تسا هتفرگ رارق شرع یور دنوادخ. دیآیم مدای لببح نب دمحا لاثم یروف، دیآیم شیپ اهتبح نیا تقو ره. دنزیمل لاثم؟! دراد ملع مه دنوادخ. دیتسه طیح نآ رب یلو، دیتسین پوت امش، دیریگب ناتتسد رد ار پوت کی: دیوگیم وّوه» یه یآ امش تروص نیا رد، بُخ. دراد یملع یهطاح نآ هب هصالخ اما، تسین نیمز رد و تسال شرع رد

امش. مینک لیوات دیابن دیوگیم امش هکی تروصرد. دیاهدرك لیوات مه ار [2] «مُتْنُک اَمَنْیَا مُکْغَم یپوت هک مینک روصت تروص نیا هب ار ادخ. دراد یملع یهطاحا ینعی: «هملع» ینعی «وه» دیوگیم: تسا مهم مالسلال هیلع ترضح یهلمچ نیا هک تسال اچنیا؟! تسال شرع رد شدوخ و هتفرگ تسد رد ار ایشا، «اهیف» و تسالاعت م یادخ، «نوکی» لعاف. «اهیف نوکی» ای «اهیف نکمت»: دنیامرفیم ار نآ دیاب، «یوتسا شرعلال یلع» دیوگیم هیآ رگا. تسال شرع رد هکنیا هن، «اهیف نوکی». تسال رد رگا. «نیلقلثلل مکیف کرات یّنا» میورب مالسلال مهیلعل تبیلها یهناخ برد هب دیاب. میمهفب. تفر لببح نب دمحا یهناخ برد هب ناوتیمن، میمهفب ار نآ دیاب هک تسال یریبع ت لقث کی یاده امام نامز رد لببح نب دمحا. میورب مالسلال هیلع یاده امام یهناخ برد هب دیاب هکلب اما! دندوب نامز کی رد. درک تافو مالسلال هیلع ترضح زار تدوز یلاس دنچ وا. تسال هدوب مالسلال هیلع انعم هچ هب هک میسرپب لببح نب دمحا زایورب ای میورب مالسلال هیلع یاده امام یهناخ برد هب؟! تسال

یلخی، دوب الاب ثیدحت ماقم رد یلیخ، دادغب رد لببح نب دمحا، درک انا ب ار ارماس هک لکوتم دوخ تهج نی مه هب، دش همراه هیقف هکنیا. دش اماما هک دوب مه رطاخ نی مه هب، دوب تنسلها یهجوت دروم دنیوگیم اهیلیخ. درادن تهاقف داهتجا هک دنتسنادیم ناشدوخ الا و دوب تشاد ثیدحت رد هک یمهم. تسال مهم رایسب یلو، دیآیم منهذ هب بابلل ادرط اهنیا. تسال ثدحم و تسین دهتجم

نب دمحا، دریگب، تسال هدرک انب هیفلخ دوخ هک یرهش ناونعهب ار ارماس تساوخیم لکوتم ی تقو دلج راهچ و هاجنپ. تسال هدش پاچ بوخ یلیخی قیقحت پاچ کی اب دمحا دنسم. دروا ارماس هب ار لببح دلج راهچ و هاجنپ رد، تسال بوخ یلیخی نیققحم و نیححصم زا هک طوؤنرا بیعش. تسال هدش باتک

دیوگیم ار نی مه، همدم رد. دینک هاگن ار نآ یهمدم. تسا هدرک پاچ ار لبَنح نب دنحا دنسم نبا زا. دمآ اجنآ هب مه وا. هذب سرد اجنآ رد و ایب ارماس هب امش لبَنح نبا: تفگ لکوتم: دیوگیم دنام هک زور دنچ. دناسریم ار مالسللامهیلع تیلبا لها تیمولظم هک تسا هدش لقن یاهلمج لبَنح نم! تسا نادنز اجنیا؛ [3] «یل انجس ارماس نوکی نأ»: تفگ!؟ یتفر ارچ: دنتفگ. تفر و درک امر هچ هب اجنآ رد، مالسللامهیلع نیی رکسع هک میمهفیم ریبعت نی زا. مشاب نادنز رد مه اوخیمن نجس هب یتقو رگید، نجس: دیوگیم ارماس لک هب وا. دندوب مه رکسع یهلحم رد. دندوب تروص داجیا ار ییاهتی دودحم هچ. تسا هدوب یهاگتسد و مد هچ دینی بب! دیورب رکسع یهلحم هب، دیتفر دندوب هدرک.

وا؟ تسا اچک دنوادخ هک درک لاؤس مه تیاور رد. دنزیم لاثم تروص نی هب لبَنح نب دمحا، لاجّ یأ یلع ادعب هتلبا. «ضرالای سیلف»: تفگ یروف مه قیلثاچ. تسا تاوامس عبس قوف: تفگ مه مالسللامهیلع ترضح هک یتقو. دنداد باوج تاللاؤس یهمه هب و دندروآ فیرشت مالسللامهیلع ترضح و درکیم ورشیشک دص نی هب - دشاب هدروخ مه مسق قیلثاچ اهاج زا یخرب رد دیاش - دندادیم باوج اقآ نی هک ار یباوج نی مه، مدیسرپیم وا زا ار لاؤس نی و دوب رضاح اجنیا حیسم نآل رگا: تفگیم تروص نی هب مالسللامهیلع ترضح باوج زا نآل یلو، درکیم هرخسم تقو نآ ینعی. دادیم ار دنداد تفکشی.

ثیدح رد «هخآلای ف ایندلا» یدی لک و یشرع ریبعت قیلثاچ

نوچ، تسا هدماین بولقلال داشرا زا ریغ رد هنافساتم و تسه قیلثاچ ثیدح رد هک ییاهزیچ زا یکی و ایند نیام یهطبار، مالسللامهیلع ترضح هک تسا ثیدح زا یشخب نآ، دناهدرک عیطقنت نیثیدحم راوناالاراحب رد هک مه یسلجم موحرم. تسا داشرا رد طقف نی، «...ایندلا مسر». دناه دومرف ار ترخآ؛ تسا قیلثاچ لئاس؛ ماهدرک ضرع اهراب. تسا دیلک کی نی. ددنکیم لقن داشرا زا طقف، دناه دروآ مالسللامهیلع نی نمؤملاریما مه هدند باوج و شدوخ نامز رد یراصن یملع تیصخش نی رتگرزب ینعی یروف! تسا ملع. هذب ناکت رس دنداد هک یباوج ره تسین رارق، ددنکیم لاؤس و یتقو اذل. تسا و ۀنچلا و ۀرخآلای نم ایندلا نی؟ تسا یلاؤس هچ و لاؤس. ددنکیم هرخسم و دجنس یم ار اهباوج یلع ترضح تقو نآ؟ تسا تروص هچ هب ترخآ و ایند یهطبار؟ تسا اچک من هچ و تشهب؛ «رانلا ار یلوا نی مه». «ایندلای ۀطیحم ۀرخآلای و ۀرخآلای ف ایندلا»: دنداد باوج هب ددنکیم عورش مالسللامهیلع یدی لک اما، تسه یشرع یمالک یهاگ!؟ رتیدی لک و نی زا رتیشرع یمالک. تسا هماگنه. ددنی بب سونایقا یارب مه و تسا یشرع مه هک تسا یاهلمج مالسللامهیلع ترضح یهلمج نی اما، تسین هن. تسا هدش هتشاگک ترخآ لد رد ایند؛ ماوع ریبعت هب. «ۀرخآلای ف ایندلا». تسا دیلک فراعم. «ایندلای ۀطیحم ۀرخآلای و ۀرخآلای ف ایندلا». دیآیم نآ اب ادعب ترخآ و تسه نآل نی مه، ایند هکنیا. دندادیم ار باوج نی مه، دندوب حیسم ترضح نآل رگا: تفگیم هک دوب یتانایب روطنیا ینعی.

[1]. ۵. یهی آ، هط.

[2]. ۴. یهی آ، دیح.

[3]. نېثیدحم لائې لکوتملل حار: 44 ص، 1 ج، (ۀلاسرلا ۀسسوم پاچ) دمحا دنسم، لبَنح نب دمحا. [3] هباحصا ثیدحت یل داغ دق دمحا مامالاناکو، کانه مهثیدح سلاجم اویدع یل میقی ناک ثیح ارماس یل یلع دمحا مامالای بهذف، ارماس یل لمّ دّقی نأ (هـ 235) ۀنس رخاوا یف لکوتملل هرمأف، دادغب یف

عنتم ا دقو داعف ،دادغب ىلإ دوعى نأ هيلإ هقيرط يف وهو هرمأف ،هُدْيُي نأ لكوت ملل ادب م ث ِضَصَم
دمحأ مامإلا رُطضاو ، (هـ 237) ةنس ديدج نم هيدتسي لسرأ م ث . همع نباو هيدلول إلا ثيدحتلا نم
نأ ضَفَرُو ،ضبقناف ،ديدج عون نم دجس يف ارماس يف نُوكيس هنأ فشتكا هنكلو ،هيلإ باهذلل
الو ،هأقلي ىتح همامت ىلع ثيدحب ثدحي ال نأ ادهع هلالا ىطعأو ، ثدحي وأ كانه أتيب يرتشي
...» .يسبح دلبلا اذه نوكيو ،تَدَحُّا نوديري امنإ :دمحأ مامإلا لاق .هيدلو ىتح دهعلا اذه نم ينثتسي

رب وایه طاحا نیع رد ، وایشا تقرافم رد یلماع ، لاعتم دن وادخ تاژندوب ینعم لای دح و تطاسب
ءایشا

تیقوبسم یهمزالم مدع (ه
اب یهلا تاژنارمالا سفن
لاعتم دن وادخ تاژندوب قباس
رمالا سفن زا

رب وایه طاحا نیع رد ، وایشا تقرارفم رد یلماع ، لاعتم دنوادخ تاذ ندوب ینعم لای دحا و تطاسب
ءایشا

یعی ببط تی قوبسم (ز) لاعتم دنوادخ زا طبرلا لاعتم دنوادخ فاصتای فان ندوب قوباس هب

هب قوبسم ، دراد هک یعی عسوا اب رمالاسفن مامت :تسا نیا ماهرک ضرع ررکم هک ییاهزیچ زا یکی
هک دیورن و غارس ینعی .تسا مهم یلیخ نیا .تسین قوباس زاب و اما .تسا هیلهایه بیغ تیوه
یتقو .تسا و هب قوبسم ، رمالاسفن رتسب مامت .تسا رمالاسفن رتسب رب قوباس دیوگب
عیرس هک تسین نیا تی قوبسم یهمزال اما .دوشیم تبث یدیحوت نیهارب ، میمهفب ار نیمه
.تسا قوباس میوگب هک تسا نیا زایلعا و .تسا قوباس و هک میریگب هجیتن

؟تسا تسرد ، میریگب هجیتن روطچ :درگاش

یناش هک میسریم یرتسب هب رمالاسفن رد .تسا قوبسم رمالاسفن رتسب نیا هکنیا :داتسا
دش تبحص ناآ زا ددعتم تاسلج رد مهآلبق .عیابطلا سفن ناش .تسا عیابط ناش ، رمالاسفن زا
تی عسوا رد مدرک ضرع اچنآ رد ؛تسا هدش مه یاهلاقم ؛... تسا دوجو حول زا عسوا رمالاسفن هکنیا
یعی سو فیطنآ و دنتسه هتباث نایعا .دنتسه عیابط ، یلوط و مهم رایسب ناش کی رمالاسفن
یالاب ، دنراد ناشدوخ هک ینطوم کی رد عیابط ؟دنتسه تروص هچ هب عیابط .دنهدیم لیکشت هک
کی نیا .تسا «طبرلا» تعیبط ، عیابط زا یکی .تسین ضرورفم یعیبط رگید ، تعیبط ناآ
تیبلالها ناسل زا اهنت هک یثاروتسرد اب لاعتم یادخ .دراد غاونا و دراد قیداصم .تسا تعیبط
کی نیا رگا :دیمرفیم - دینکیم ادیپ اچک چیه ار تایبدا نیا - تسا هدش رداص مالسلا مهیلع
کی ،تسا عیابط یهمه رب قوباس هک ، و تاذ نطوم رد هک دیشاب هتشان راطتنا امش ،تسا طبر
هک یروطنامه .طبرلا طبر و .تسا طبرلا یعیبط رب قوباس و نوچ ؛اچ .دینک تسرد طبر روج
نیع الف نیعلانعی ،لبقلا لبق ،هلثیح ال و ثیحلا ثیح» :دیمرفیم مالسلا هیلع ترضح
دیهاوخم روطچ ،تسین اچنآ رد یعیبط یتقو .تسا قوباس ناکملا یعیبط لصا رب و آلصا .«هل
رگید ،دینک کرد تروص نیا هب ار اهنای یتقو .تفر عیابط زا یکی .دیربب اچنآ هب ار شقاصم
ینعی .دینکیم لامعا مه ار هیزنت ،دیریگب تروص هیبشت هکنیا نودب ادعب .دیرادن یلکشم
و هک ریسم نیا زا .مهف نیا ریسم زا اما ،دیراذگیم رانک مه ار لیطعت .«هیبشتال و لیطعتال»
ار داضت لصا هک تسا واینی ؛«هل دض ال ناآ فرع ءایشال نیب هتداضم و» .تسا عیابط قوف
تقو ناآ ،تسا و تاذ هب قوبسم ،داضت لصا هک یزیچ .تسا هدروآ شقی داصم و یعیبط ناوئع هب
یالاب قیدضلا یعیبط ینعی .دشیم داضت لط تحت ،تشاد دض و رگا ؛!دشاب هتشاد دض دیهاوخم
!تسا بیجع ردقچ تانایب نیا .تفریم و

נִירְהַאטְלָא נִיבִיטְלָא הֶלֶא וְדִמְחָמ יִלְעָה לֵלֵל יִלְסָה וְנִימְלָאעֵל אֲבֵרָה לֵלֵל דִּמְחָלָא וְ

---

٦٠. יֵהֵא אֲחָנ. [1]